

JOSEF KLIGER

ur. 1948; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, PRL
Słowa kluczowe	projekt W poszukiwaniu Lubliniaków, projekt W poszukiwaniu Lubliniaków. Izrael 2009, Lublin, PRL, życie religijne, święta żydowskie

Życie religijne lubelskich Żydów w okresie PRL-u

Była synagoga niedaleko od nas, na Lubartowskiej w górę, w kierunku ulicy Hanki Sawickiej [obecnej Świętoduskiej – red.]. Tam była synagoga. Chodziliśmy do synagogi, jak były święta żydowskie związane z dawaniem różnego rodzaju upominków, np. w Simchat Tora dawali nam jakieś chorągiewki albo jak była Chanuka, to nam dawali różnego rodzaju zabawki, wtedy chodziłem do synagogi odbierać to. Chodziłem [też] do synagogi przed Pesach, żeby wziąć macę, tam był podział macy. To był mniej więcej mój związek z żydostwem, mniej więcej. Kiedy mój kolega powiedział mi, jak mieliśmy trzynaście lat, że idą mu robić bar micwę, to jest taki obrządek religijny, to patrzyłem na niego, jak [na] człowieka z księżyca, bo myślałem, że te rzeczy już między Żydami przeszły, że przestaliśmy wierzyć w Boga i przestaliśmy się zajmować religią, że jesteśmy ludźmi zajmującymi się wyłącznie rzeczami, które są logiczne, a nie wiarą w Boga. Patrzyłem na niego strasznie dziwnie. Pamiętam nawet, kiedy to dokładnie [było], ten kawałek ulicy Lubartowskiej, jak on mi to oznajmił, to było dla mnie takie dziwne. Cały związek z żydostwem, z religią był w ogóle [minimalny], byliśmy dziećmi albo jakichś byłych komunistów, albo obecnych komunistów, albo ludzi, którzy byli zupełnie z lewicy i w sposób ostentacyjny zerwali związek z religią. W naszym pokoleniu prawie że nie było rodziców religijnych, tym bardziej dzieci. Był jeden chłopak starszy od nas, już był studentem, który był bardzo religijny i chodził w ogóle z kipa. Był taki Aszer. No i właśnie ten mój kolega w moim wieku, który mi powiedział, że idą mu robić bar micwę.

Data i miejsce nagrania	2009-09-11, Riszon le-Cijjon
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Transkrypcja	Joanna Szczuchniak
Redakcja	Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"